

L'oferta
més barata

Drets
laborals

BUY IT FAIR

procure **it** fair

TOCA LES TECLES JUSTES

GUIA PER A LA COMPRA PÚBLICA
SOSTENIBLE D'ORDINADORS

Setem

BUY IT FAIR

Toca les tecles justes

Guia per a la compra pública sostenible d'ordinadors

Autors: Florian Butollo, Johanna Kusch, Tine Laufer (WEED).

Col·laboradors: Peter Defranceschi, Philipp Tepper (ICLEI),

Maren Siegel (ITDZ Berlín)

Traducció de l'alemany a l'anglès: Jan-Peter Hermann

Edició final en llengua anglesa: Sarah Bormann, Florian Butollo (WEED)

Crèdits de les fotografies:

Portada: Una treballadora de Xinmao Science and Technology Company Limited explora un teclat en una fàbrica de Shenzhen al Sud-oest de la Xina. 2003. Fotografia de: dpa.

Pàgina 13: Una treballadora explora xips en una fàbrica de Intel a Shanghai, 2001. Fotografia de: Gao Feng+++@dpa - report+++

Pàgina 27: Treballadores xineses inspeccionen teclats en una fàbrica de la corporació taiwanesa ASUS del Suzhou Industrial Park, Suzhou, Província de Jiangsu, 2004. Fotografia de: Wu Niu+++@dpa - report+++

Publicat per primera vegada a Berlín el mes de maig de 2009.

De la present edició: Barcelona, juliol de 2010.

Edició catalana:

Adaptació al context català: Ramon Vives (SETEM Catalunya), Ignasi Manrubia (Universitat Pompeu Fabra)

Edició final en llengua catalana: Ramon Vives (SETEM)

Disseny: Julia Schnegg

Traducció al català: Joana Costa Knufinke

Maquetació en llengua catalana: Elena Poncell

Editat per SETEM Catalunya

Col·laboren:

Aquesta publicació s'ha elaborat gràcies a l'assistència financera de la Unió Europea. Els continguts d'aquest document són responsabilitat única de Procure IT Fair i no poden, sota cap concepte, interpretar-se com un reflex de la ideologia de la Unió Europea.

Traducció, adaptació i maquetació a Espanya finançades per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID).

Edita:

procure **IT** fair

Setem

BUY IT FAIR

TOCA LES TECLES JUSTES

**GUIA PER A LA COMPRA PÚBLICA
SOSTENIBLE D'ORDINADORS**

La campanya europea “*Procure IT Fair – Campaign for Sustainable Procurement of Computers*” (Campanya per a la compra pública sostenible d’ordinadors) té l’objectiu de promoure la compra pública sostenible d’equipaments informàtics que incorporin criteris socials i ecològics. Presta especial atenció a les condicions laborals en la cadena de producció dels països del Sud dels fabricants d’ordinadors de marca.

“*Procure IT Fair*” està coordinada per la ONG “*World Economy, Ecology and Development – WEED*” (Economia mundial, Ecologia i Desenvolupament) i compta amb la participació d’organitzacions a Alemanya, Àustria, els Països Baixos, la República Txeca, Hongria, Espanya, Polònia i la Xina.

Per a més informació: www.procureITfair.org

Procura+ és una iniciativa orientada a donar suport a les autoritats públiques a posar en pràctica la compra pública sostenible i a ajudar a divulgar-ne i a promoure els resultats obtinguts.

ICLEI – Local Governments for Sustainability (ICLEI- Governos locals per a la sostenibilitat) va establir aquesta campanya l’any 2004 per orientar la compra pública sostenible. Amb la seva participació, les autoritats públiques contribueixen a un moviment internacional en creixement, i ajuden a provocar un canvi real en el mercat.

Per a més informació: www.procuraplus.org

SETEM és una federació d’ONG de solidaritat internacional nascuda el 1968 que centra el seu treball independent a conscienciar a la nostra societat de les desigualtats Nord-Sud, denunciar les seves causes i promoure transformacions socials, individuals i col·lectives, per aconseguir un món més just i solidari.

Els nostres camps d’actuació són:

- La sensibilització i formació a través de cursos, viatges, tallers, publicacions i campanyes.
- La promoció d’alternatives, principalment de Comerç Just, per mitjà de campanyes, programes especialitzats i venda de productes.
- La solidaritat amb organitzacions del Sud mitjançant intercanvis i activitats de cooperació.

Per a més informació: www.setem.cat

La *Xarxa Catalana per la Compra Pública Ètica* vol ser una eina per a garantir la coherència en el consum institucional de les administracions locals amb els principis dels serveis públics. També pretén oferir incentius a les empreses proveïdores per avançar en la seva responsabilitat sobre el conjunt dels seus processos de producció i sobre les condicions socials i laborals dels treballadors que hi intervenen.

SETEM Catalunya va crear aquesta Xarxa amb el suport de les agències de Consum i de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya, l’Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i el Fons Català de Cooperació per al Desenvolupament. Compta des del seu inici, al Setembre de 2004, amb l’adhesió dels Ajuntaments de Barcelona, Badalona i Manresa, decidits a tirar endavant la iniciativa tot engegant projectes pilot en compres municipals pròpies.

Per a més informació: www.comprapublicaresponsable.org

INTRODUCCIÓ	
Introducció	7
COMPRA PÚBLICA	
1. Què és la compra pública sostenible?	8
INCONVENIENTS	
2. La cara obscura del món digital.....	10
CRITERIS	
3. Criteris per a la compra sostenible d'ordinadors	14
MARC LEGAL	
4. El marc legal per a la compra sostenible	16
PREPARACIÓ	
5. Preparació d'un concurs públic.....	18
SUGGERIMENTS	
6. Suggestiments per a la preparació d'un concurs públic.....	20
ANNEXOS	
7. Annex 1: Formulari per a la declaració d'un licitador	36
7. Annex 2: Exemple d'enquesta per als proveïdors	38
7. Anexo 3: Proposta de declaració "Procure IT Fair" per a la compra sostenible d'ordinadors	40
LINKS	
8. Per a saber-ne més	42
9. Links.....	44
GLOSSARI	
10. Glossari	45

INTRODUCCIÓ

La creixent digitalització de les administracions públiques ha provocat que els ordinadors siguin, cada dia més, una eina indispensable en totes les seves oficines i dependències. Per aquest motiu, les institucions públiques s'han convertit en un client molt important de grans marques d'ordinadors. La seva representació al mercat és prou gran com per influir en el desenvolupament del sector cap a la implementació d'objectius socials i ecològics.

Aquesta guia està dissenyada per ajudar a dur a terme concursos públics sostenibles. Se centra especialment en les condicions laborals a les cadenes de producció de les grans marques d'ordinadors. Actualment, el *hardware* per a ordinadors es produeix gairebé exclusivament en els països del Sud, molt sovint en condicions laborals precàries. Tot i que és veritat que hi ha una tendència creixent a considerar criteris ecològics en la compra pública d'equipaments informàtics, en la majoria d'ocasions s'ometen les demandes que fan referència a un treball en condicions dignes. Aquesta guia és pionera en promoure la incorporació de criteris relacionats amb les condicions laborals en la cadena de producció de les grans marques d'ordinadors. Concretament, ensenya com els grans departaments de compra poden formular requisits mínims específics i altres incentius per aconseguir aquest objectiu.

Tot i que en el passat les consideracions amb relació a les condicions laborals en la producció d'ordinadors no han estat significatives en les decisions de compra pública, ens trobem davant d'una bona

oportunitat per avançar en aquest àmbit. Les directives de la Unió Europea de l'any 2004 ens van donar una referència legal comuna que permet l'aplicació de criteris de sostenibilitat. Des d'aquest moment, la compra pública "justa" i "verda" s'ha convertit en una pràctica cada vegada més popular. Cada dia són més els departaments de compra que estan explorant nous productes i noves tècniques d'adquisició. Això fa que s'estigui llaurant un bon terreny per a la compra pública sostenible d'ordinadors. Tenim l'esperança que aquesta guia sigui una eina útil per ser aplicada, en un futur pròxim, en el màxim nombre possible de concursos públics.

La guia es va publicar com una acció de la campanya Europea "Procure IT Fair – Campaign for Sustainable Procurement of Computers" (Campanya per a la compra sostenible d'ordinadors). Es va redactar en col·laboració amb l'ICLEI – Local Government for Sustainability (ICLEI – Governos locals per a la sostenibilitat).

Nota: Les edicions per a l'estat espanyol d'aquesta guia s'han desenvolupat amb assessorament jurídic mitjançant una profunda investigació de la legislació de compra pública i la seva corresponent pràctica a nivell europeu i estatal. Tot i això, els autors i els adaptadors no poden donar plena garantia legal de les recomanacions exposades ja que la seva interpretació és encara molt controvertida.

1 • ¿QUÈ ÉS LA COMPRA PÚBLICA SOSTENIBLE?

Compra pública sostenible significa que les institucions públiques adquireixin només els bens i serveis que s'han produït sota condicions laborals dignes i que no han tingut efectes nocius sobre el medi ambient. Per exemple, es pot tenir en consideració si durant el procés de producció es compleixen els convenis fonamentals de la Organització Internacional del Treball (OIT), o si es compleixen les demandes d'eficiència energètica.

Hi ha molt bones raons per donar suport a la compra pública sostenible:

- **La responsabilitat de les institucions públiques en un món cada dia més globalitzat:** considerant el tipus de producció que es duu a terme a les cadenes de valor mundials i el repte global plantejat per la destrucció del medi ambient, els centres de compra de les administracions públiques s'han de plantejar l'impacte social de certs productes, és a dir, les condicions laborals en les que han estat produïts i el seu impacte ambiental.
- **El poder de compra de les administracions públiques:** com a resultat dels grans volums contractats, els concursos públics tenen un pes econòmic molt considerable i, en conseqüència, un gran potencial d'impuls dels criteris de sostenibilitat. Per tant, els proveïdors que ofereixen productes innovadors des del punt de vista dels criteris ambientals i socials

SUÏSSA DÓNA LES PRIMERES PASSES PER A LA COMPRA D'“ORDINADORS JUSTOS”
Ginebra, Biel, Lausana, Zuric i Zug han desenvolupat una estratègia per a la compra pública social i ecològica d'equipament informàtic, o han acceptat el postulat “per a la compra pública sostenible d'ordinadors” desenvolupat per les organitzacions “Fastenopfer” i “Brot für alle”.

es veuran afavorits quan la compra pública els incorpori.

- **El paper pioner de les institucions públiques:** les administracions federals, estatals i locals poden incitar els actors privats a realitzar les seves compres de manera igualment social i ecològica.
- **Millora de la reputació:** la compra sostenible ajuda les ciutats a aconseguir els seus objectius polítics (per exemple, objectius amb relació a la protecció climatològica o a normatives socials).

Cada vegada més, els òrgans de compra pública estan assumint responsabilitats en un món globalitzat i estan incorporant criteris socials i ecològics en els seus plec de condicions. Des de la compra d'uniformes de bombers, a l'adquisició de llambordes que no han involucrat cap tipus d'explotació infantil, passant per la venda d'aliments de Comerç Just en diverses cafeteries o per la inclusió de criteris socials en treballs públics, podem afirmar que la quantitat d'exemples de compra pública ètica a Europa va en augment. El govern holandès va ser el primer a anunciar que, a partir de l'any 2010, totes les seves compres serien sostenibles. El Swiss Federal Department of Buildings and Logistics (Departament Federal Sويس d'Edificis i Logística) ha aprovat que, en el futur, només s'adquiriran ordinadors personals i *notebooks* que estiguin lliures d'explotació infantil o d'altres modalitats d'explotació laboral.

Des de l'any 2004, la legislació de la Unió Europea permet explícitament la inclusió de criteris socials i ecològics en la concessió de contractes (Directiva EC 2004/17/EC i 2004/18/EC). De totes maneres, la seva implementació es caracteritza per certa incertesa en la interpretació i en els procediments més adients. Considerant les pràctiques de compra pública durant els últims anys, no hi ha cap dubte que els criteris ecològics poden formar part de certes clàusules dels concursos públics. En relació amb els criteris socials, cada vegada més municipis sembla que es troben en "el bon camí", i estan indicant tècniques viables de compra. L'èxit en la implementació de concursos públics sostenibles és, en gran part, una qüestió d'assertivitat política dels equips de govern que prenen les decisions, i dels responsables de les compres públiques.

ELS PAÏSOS BAIXOS DESENVOLUPEN UN PROJECTE ESCALONAT

El parlament holandès va decidir el 1999 que, fins al 2010, introduiria gradualment la sostenibilitat dels productes com el criteri més important de totes les compres i inversions del govern central, i del 50% de totes les compres públiques de les autoritats i de les institucions dependents del govern. Fins a l'actualitat, el govern ha redactat un catàleg de criteris socials i ecològics per a 80 productes que cada any s'actualitza i s'estén.

2 • LA CARA OSCURA DEL MÓN DIGITAL

Són molt pocs els consumidors que són conscients de que la producció, l'ús i el desfet d'ordinadors te conseqüències ecològiques i socials molt greus. Darrere la imatge neta i moderna de la indústria tecnològica s'amaga una llarga llista de violacions de drets i de danys ecològics.

2.1 • CONDICIONS LABORALS EN LA PRODUCCIÓ

Durant les últimes dècades, el procés de producció dels ordinadors personals s'ha dividit en molts passos simples i estandarditzats i s'ha localitzat principalment als països de salaris baixos. A les Special Economic Zones (Zones Econòmiques Especials) d'Àsia i de Mèxic, moltes treballadores – la majoria són dones que han migrat del camp cap a les grans ciutats- treballen durament a canvi de sous extremadament baixos. Força estudis, entre d'altres el recentment publicat “The Dark Side of Cyberspace. Inside Sweatshops of China's Computer Hardware Production” (La cara obscura del Ciberespai. Als tallers d'explotació de la producció de *hardware* per ordinadors a la Xina), han donat a conèixer les alarmants condicions laborals a les fàbriques proveïdores de grans marques d'ordinadors¹. Les jornades de treball a les companyies xineses Compeq Technologies i Excelsior Electronics, ambdues manufactureres i proveïdores de Printed Circuit Boards (PCBs), van arribar a les 370 hores al mes

EL PARLAMENT EUROPEU FA UNA CRIDA A LES INSTITUCIONS PÚBLIQUES

La resolució del Parlament Europeu de l'any 2007 en relació a la “Responsabilitat Social Corporativa: una nova associació” (2006/2133 (INI)) fa una crida a les autoritats públiques a promoure la Responsabilitat Social Corporativa partint de les directives de compra pública. S'ha de convèncer als proveïdors potencials perquè tinguin en consideració criteris socials i medi ambientals.

en els períodes laborals més intensos. Això implica una clara violació de la legislació laboral xinesa. A més a més, en totes dues companyies s'obligava les persones contractades a treballar més hores sense rebre a canvi la paga extraordinària legalment estipulada per a les hores extres. A Compeq, els empleats tenien un sou d'entre 90 i 140 € al mes durant aquests períodes.

Més violacions de la legislació laboral inclouen la retenció de contractes laborals per part de l'administració de l'empresa, una llista de regulacions autoritàries amb relació a l'aparença física i a la conducta i una seguretat laboral insuficient que provoca cremades a la pell i lesions als ulls. Els treballadors i les treballadores, al ser obligats a treballar durant tantes hores, a vegades estan tant cansats que es queden adormits en el lloc de feina. Una empleada de 19 anys va comentar, amb relació a la seva rutina monòtona i inacabable a la fàbrica: "Traballo com una màquina i el meu cervell s'està oxidant"².

Això no és tot: la contaminació a causa dels productes químics que s'utilitzen, l'obstrucció dels sindicats i les altes tasses de treball temporal caracteritzen aquesta indústria a tot el món. **Es pot donar per fet que es violen sistemàticament els drets laborals bàsics en les cadenes de producció de les grans marques d'ordinadors.**

2.2 • SUBSTÀNCIES TÒXIQUES I E-RESIDUS

Segons un estudi de les Nacions Unides, la producció d'un sol ordinador necessita 240 quilos de combustible fòssil, 1.500 litres d'aigua i 22 quilos de productes químics³. L'extracció de metalls com el coure, el platí o l'estany causen molt freqüentment grans danys ecològics així com greus violacions dels drets laborals⁴. Després, quan aquests metalls són processats per a convertir-los en components dels ordinadors, continua la contaminació d'aigües i de terres amb coure, níquel i plom. A més a més, durant la producció s'apliquen substàncies altament tòxiques com retardants de flama bromats o dissolvents. Són una amenaça ecològica per al medi ambient, així com un perill per a la salut de les persones treballadores i dels habitats de les zones properes a les fàbriques⁵. Això no és tot: no existeix cap tipus de remei pel greu problema dels e-residus. A més d'augmentar constantment el nombre d'usuaris d'equipaments informàtics, els ordinadors antics es substitueixen cada vegada més ràpidament per equips nous. La indústria tecnològica funciona cada vegada amb freqüències a més curt termini caracteritzades per la ràpida adquisició i l'eliminació de *hardware*. Tot i que cada vegada s'imposen condicions més estrictes per la reducció de contaminants com la EC RoHS Guideline (Directiva de la Comunitat Europea per a

GOVERNS MUNICIPALS ALEMANYS ES MOBILITZEN EN CONTRA DE L'EXPLOTACIÓ INFANTIL

Molts dels productes adquirits a nivell municipal, com llambordes, uniformes o alguns productes agrícoles, poden haver estat produïts amb explotació infantil. El conveni 182 de l'OIT, que prohibeix l'explotació infantil, ha estat adoptat pels concursos públics de més de 140 ciutats, municipis i regions a Alemanya, així com per 7 dels 16 estats federats alemanys.

la restricció de les substàncies contaminants), o la prohibició d'exportar e-residus, a l'actualitat aproximadament la meitat dels equips utilitzats, els denominats residus d'aparells elèctrics i electrònics (en anglès l'equivalent a les sigles WEEE de 'Waste Electrical and Electronic Equipment') s'envien als països del Sud. Allà, els aparells es desmunten a mà sense cap tipus de protecció sanitària ni ambiental i provoquen greus conseqüències per als treballadors i les treballadores i per al medi ambient.

2.3 • AUGMENT DEL CONSUM D'ENERGIA

Com a resultat que, avui en dia, els ordinadors s'usen a totes les oficines, es pot constatar un augment constant de la despesa energètica. A més, és molt freqüent usar equips sobredimensionats quan seria suficient una tecnologia més simple per a la majoria de les tasques que es duen a terme. D'aquesta manera, es podrien fer grans estalvis energètics mitjançant solucions de xarxa intel·ligents i una política de compres responsable.

2.4 • CAP ALS ORDINADORS "JUSTOS"?

La campanya "Clean up your Computer" (Neteja el teu ordinador) duta a terme per l'organització britànica CAFOD va conduir a la introducció d'un codi de conducta de la indústria electrònica (en anglès EICC o Electronics Industry Citizenship Coalition). Però aquest codi, segons el qual tant les grans marques productores com els seus proveïdors es comprometen a incorporar normatives mínimes, és incomplet. No compleix els convenis fonamentals de l'OIT (Organització Internacional del Treball) perquè no s'inclouen plenes referències

a la llibertat d'associació i al dret de negociació col·lectiva. A més a més, aquest codi no és vinculant i, per aquest motiu, tal i com demostren força estudis sobre la indústria duts a terme per diverses ONG, gairebé no representen cap millora social real a la indústria. Fins a l'actualitat, les grans marques estan rebutjant qualsevol tipus de col·laboració amb sindicats i organitzacions no governamentals per dur a terme un apropament seriós de les parts interessades. A través de la compra sostenible, es poden exigir canvis als fabricants. Els òrgans de compra poden demanar la verificació i certes mesures documentades a les grans marques que poden impulsar la indústria cap a un compromís real amb els drets laborals.

1 ProcureITfair/WEEED/SACOM (2008): The Dark Side of Cyberspace. Inside the Sweatshop of China's Computer Hardware Production, Brot für Alle / SACOM (2008): High-Tech – No Rights? – A One Year Follow Up Report on Working Conditions in China's Electronic Hardware Sector; CEREAL (2007): Electronics Multinationals and Labour Rights in Mexico; SOMO (2007): Hard (Disc) Labour – Research Report on Labour Conditions in the Thai Electronics Sector.

2 ProcureITfair/WEEED/SACOM (2008): The Dark Side of Cyberspace. Inside the Sweatshop of China's Computer Hardware Production.

3 "Computer and the Environment: Understanding and Managing Their Impacts" (2003) United Nations University.

4 Per a més informació, veure els estudis sobre l'estany, el cobalt i el paladi duts a terme per la campanya MakeITfair en: www.makeitfair.org/the-facts/reports

5 Greenpace International (2007): Cutting Edge Contamination.

RE-UTILITZAR EN COMPTES DE GENERAR E-RESIDUS

Les institucions públiques poden contribuir a evitar els e-residus tant durant la compra pública com durant el procés d'eliminació dels residus d'aparells elèctrics i electrònics (WEEE en les seves sigles en anglès). Si obtenen els seus aparells de comerciants que reciclen poden fer una gran contribució als usos presents i futurs de l'equipament informàtic. Si l'equip només pot ser rebutjat, o bé han de tornar-lo directament al productor (en cas que sigui possible) o bé l'han de lliurar a les empreses locals de recollida de materials reciclables. Si el material es lliura a empreses privades de recollida de residus, l'eliminació dels equips és incerta i augmenten les probabilitats que s'exportin a països del Sud.

3 • CRITERIS PER A LA COMPRA SOSTENIBLE D'ORDINADORS

A continuació presentem una visió general dels criteris que s'haurien de considerar en un concurs públic amb relació a la legislació laboral, a l'eficiència de recursos i a la sostenibilitat.

3.1 • COMPLIR AMB LA LEGISLACIÓ LABORAL

Les condicions relatives a la legislació laboral s'han de definir en referència als convenis de l'Organització Internacional del Treball (OIT). D'aquesta manera, aquestes condicions es poden associar a una legislació internacional important i reconeguda.

- Llibertat sindical i d'associació col·lectiva (Convenis 87 i 98);
- Abolició del treball forçat (Convenis 29 i 105);
- Abolició del treball infantil (Convenis 138 i 182);
- Igualtat de tracte i d'oportunitats (Convenis 100 i 111);
- Salari mínim (Conveni 131);
- Seguretat i salut ocupacionals (Convenis 115, 155 i 170);
- Nombre màxim d'hores treballades (48+12 hores setmanals) (Convenis 1 i 30);
- Seguretat en el lloc de treball (Conveni 158);
- Dret a rebre un contracte laboral per escrit.

RECOMANEM:

Fins a dia d'avui, no hi ha cap iniciativa de comerç just d'ordinadors com en el cas dels productes tèxtils o del cafè. Un augment en la demanda d'ordinadors produïts en condicions dignes pot donar lloc al sorgiment d'una certificació semblant a mig terme. Com que no existeix cap mecanisme de prova efectiu, els plecs han d'exigir la millora de les condicions laborals durant la producció i han de demanar la seva verificació mitjançant una "Declaració del licitador" com la que adjuntem al capítol 6 d'aquesta guia anomenat "Suggeriments per a la preparació d'un concurs públic".

3.2 • L'EFICIÈNCIA DELS RECURSOS

Els següents criteris ecològics asseguren un ús dels recursos respectuos amb el medi ambient:

- Llarga vida operativa dels equips
- Facilitats per a reparar els equips i per a modernitzar-los
- Configuració tècnica ajustada a les necessitats reals (evitar equips sobredimensionats)

MODEL DE LICITACIÓ 1: SISTEMA DE CLIENT LLEUGER

El Sistema de Client Lleuger pot suposar una alternativa viable. Consisteix en un servidor central que executa tots els programes i processa tota la informació. Els Clients Lleugers o usuaris que estiguin connectats a aquest servidor només disposen d'una pantalla, un teclat i un petit procesador. Aquest model té l'avantatge de no haver d'actualitzar els Clients Lleugers tan sovint. Es poden utilitzar per un període de temps més llarg, pràctica que beneficia el medi ambient perquè s'han de produir menys ordinadors. El més important és que aquests sistemes són més eficients perquè els Clients Lleugers no han de ser tan potents i, per tant, consumeixen menys energia.

RECOMANEM:

Una planificació intel·ligent de les capacitats dels sistemes ajuda a evitar la sobredimensió de la capacitat dels ordinadors. Això beneficia, en última instància, a la població i al medi ambient.

3.3 • LA SOSTENIBILITAT AMBIENTAL

- Eficiència energètica (funcions de baix consum i estalvi energètic)
- Reciclatge (ús de materials reciclables i fàcil desmuntatge dels components)
- Reducció de l'ús de substàncies nocives (retardats de flama bromats, cobre-berili, etc.)
- Reducció d'emissions, de sorolls i de radiacions.
- Reducció del material d'embalatge.
- Garanties en el rebuig i un tractament de residus segur i ecològic.

RECOMANEM:

A Europa ja existeixen criteris molt avançats en relació a l'eficiència de recursos i a la sostenibilitat ambiental com per exemple:

- GPP Training Toolkit of the European Union: www.ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

- UNEP Guideline for the sustainable procurement of ICT devices; Disponible via ICLEI a procurement@iclei.org

Llista de demandes de la GoodElectronicsNetwork

La xarxa GoodElectronics és una associació internacional de més de 150 organitzacions no governamentals i sindicats. Les demandes de l'associació inclouen els convenis fonamentals de l'OIT, les condicions addicionals de l'OIT en matèria de condicions laborals dignes, la demanda de formació jurídica en el lloc de treball, l'abolició del treball temporal, la transparència en la cadena de producció, que les grans marques fabricants d'ordinadors assumeixin responsabilitats amb els seus proveïdors, l'eliminació completa de les substàncies tòxiques, etc. Aquesta extensa llista de demandes pot ser una guia orientativa i útil pel desenvolupament de criteris socials.

www.goodelectronics.org/about/goodelectronics-common-demands

MODEL DE LICITACIÓ 2: LLOGUER O LEASING

Moltes institucions públiques obren concursos públics per al lloguer d'ordinadors. Això pot ser una alternativa atractiva a la compra convencional d'ordinadors. Sovint, els ordinadors llogats són més barats i es poden utilitzar d'una manera més flexible. Les propostes per a un concurs públic explicades en aquesta guia també es poden aplicar al lloguer d'ordinadors.

4 • EL MARC LEGAL PER A LA COMPRA SOSTENIBLE

Sovint les institucions públiques es queixen de les incerteses legals amb relació a l'aplicació de criteris de compra socials i ecològics. Mentre que la consideració de criteris ambientals en els concursos públics no presenta cap problema, la consideració de criteris socials sí que requereix clarificacions. De totes maneres, el nombre de governs municipals que obtenen productes tèxtils, alimentaris o de construcció considerant criteris socials i ecològics va cada dia en augment.

4.1 • DIRECTIVES DE LA UNIÓ EUROPEA EN LA COMPRA PÚBLICA

L'any 2004 el Parlament i el Consell Europeus van acordar directives de compra pública per tal de crear un marc comú pels concursos públics a tot Europa (Directiva 2004/17/EC i Directiva 2004/18/EC). Les directives també anunciaven que els òrgans de contractació podien establir condicions especials com ara consideracions socials i ambientals a l'hora de posar en marxa un contracte⁶. Això va clarificar –en contra de punts de vista més restrictius que consideraven els criteris socials i ambientals “aliens” al procés de compra pública – que els criteris socials es poden posar en pràctica de manera legal.

BENEFICIS ECONÒMICS NO-MONETARIS COM A CRITERI D'ADJUDICACIÓ: EL CAS DEL BUS DE CONCÒRDIA.

El Tribunal de Justícia de la Unió Europea va donar suport l'any 2005 (C-513/99) a la ciutat de Hèlsinki en decidir que un benefici no-monetari com la qualitat ambiental de la flota d'autobusos de la ciutat o la gestió de la qualitat i de la gestió ambientals, es poden utilitzar a l'hora de determinar l'oferta més eficient econòmicament. Aquesta oferta econòmica es pot distingir no només pels seus beneficis directes a l'entitat contractant, sinó pels seus beneficis a tota la població del municipi, la regió o l'estat afectats.

4.2 • CERT MARGE D'INTERPRETACIÓ

Las directives de la Unió Europea han reduït l'incertesa legal amb relació a l'admissibilitat de criteris sobre les condicions de fabricació en la cadena de producció. De totes maneres, existeixen encara diverses interpretacions sobre com s'han d'aplicar. Concretament, hi ha un desacord sobre en quin apartat de la licitació han de constar els criteris socials. Això és degut al fet que el compliment de les condicions laborals dignes és molt difícil de verificar. Actualment hi ha un debat obert a l'entorn d'aquest tema i hi ha tantes interpretacions com concursos públics s'han realitzat en diversos pobles i ciutats europees. Tot i aquestes incerteses, hi ha bones raons legals per a seguir interpretacions que reclamen la implementació dels criteris socials de manera anàloga als criteris ecològics i que permeten la implantació efectiva d'objectes socials en diverses de les etapes d'un concurs públic. Com que el futur marc legal s'elaborarà considerant les pràctiques anteriors de compra pública, és recomanable explorar totes les possibilitats en aquest àmbit sempre i quan s'ajustin als principis generals del context legal Europeu. Fa pocs anys, l'adopció de criteris ecològics en els concursos públics no era "legalment correcta", però en els últims anys la

"compra pública verda" s'ha establert a tot Europa. Els concursos públics més ambiciosos van crear casos de jurisprudència determinants.

La Comissió Europea, a l'esborrany de *Buying Social: a Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement* (Compra social: una guia per a considerar els criteris socials en la Compra Pública) de 2009 planteja de quina manera s'han d'incloure les consideracions socials a les diverses etapes de la contractació pública. Aquesta guia, que té prevista la publicació de la seva versió definitiva durant l'estiu de 2010, afirma que les clàusules d'execució del contracte són, generalment, la fase del procediment més apropiada per a la inclusió de les consideracions socials relatives a l'ocupació i a les condicions laborals de les persones treballadores involucrades en l'execució del contracte.

⁶ Directiva 2004/18/EC del Parlament Europeu i del Consell del 31 de març de 2004, Article 26.

EL PRECEDENT DE "WIENSTROM"

En la resolució de l'any 2003 (C-448/01) amb relació a la concessió de contractes per al subministrament d'electricitat verda, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va admetre per primera vegada un criteri ecològic que afectava el procés de producció, tot i que aquest procés de producció (net) no era apreciable en el producte final. Per tant, es pot argumentar que els requisits per a unes condicions laborals humanes i, en conseqüència, per a un procés de producció més just, donen lloc a un producte diferent (més social, més just). En general, tots els criteris s'han de formular segons els principis de transparència, objectivitat i igualtat d'oportunitats, i han de poder ser verificables de manera efectiva per l'agent contractant.

5 • PREPARACIÓ D'UN CONCURS PÚBLIC

Un concurs públic per a la compra d'ordinadors que incorpori criteris socials i ecològics requereix una preparació molt acurada, de manera que els requisits es formulin de la manera més transparent i concreta possible i es redueixin les incerteses legals.

5.1 • FORMULACIÓ D'UN OBJECTIU I APROXIMACIÓ PAS A PAS

Les autoritats municipals o les institucions específiques, en coordinació amb els equips de govern, han de determinar una estratègia clara per a la compra pública sostenible. D'aquesta manera, es pot arribar a un consens sobre la motivació, els objectius i els mitjans necessaris per a la compra sostenible d'ordinadors.

És important destacar que, actualment, el compliment de la legislació laboral en les cadenes de producció de les grans marques d'ordinadors no es pot garantir de manera suficient. Per aquest motiu, els criteris sostenibles s'han d'introduir pas a pas, començant pels requeriments bàsics que, durant les pròximes licitacions, es poden anar ampliant, donant-los més precisió o bé transformant-los en obligatoris.

5.2 • COMPROMÍS PÚBLIC

Una manera de legitimar el nou enfocament de l'entitat adjudicadora i d'assegurar una major transparència a la societat i als propis licitadors és mitjançant una declaració pública (veure annex 3). L'aprovació d'un compromís polític a favor de la compra pública responsable pot basar-se en la preocupació de la institució pels impactes socials i ambientals del seu consum. La comunicació pública d'aquest compromís dona un bon senyal al mercat perquè les empreses del sector coneguin la preocupació dels seus clients i s'hi adaptin. Així mateix, per tal que es centri el màxim d'atenció possible al projecte, es pot acompanyar els projectes pilot d'una campanya mediàtica.

5.3 • AVALUACIÓ DE LES NECESSITATS

És important acompanyar tot el procés d'una avaluació sistemàtica de les necessitats que especifiqui els passos que s'hauran d'anar prenent. Abans d'establir prioritats i estratègies, s'han d'avaluar els problemes, les deficiències, les fortaleses, les oportunitats i els mètodes innovadors. Aquest procés requereix del *know-how* d'informàtics experts en la matèria, ja que ha de quedar clar si un concurs públic només

COMPRES JUSTES NEUSS I DUSSELDORF

Cada dia més municipis a tot Europa demostren un fort compromís amb els criteris socials en les seves compres públiques. Entre ells trobem els de les ciutats alemanyes de Neuss i de Dusseldorf. Els compromisos de l'ajuntament es dirigeixen a la posada en marxa de concursos públics en acord amb els convenis fonamentals de l'OIT. La resolució de la ciutat de Neuss afirma: "L'administració avaluarà regularment tots els indicis per la necessitat d'adoptar nous productes o grups de productes, i informarà a la comissió principal en conseqüència".

contempla una compra puntual d'ordinadors o la creació de tota una xarxa d'informació, així com de quina manera els criteris sostenibles es poden materialitzar en el *hardware* dels equips.

5.4 • ANÀLISI DEL MERCAT

Una anàlisi del mercat pot proporcionar una idea de quins criteris sostenibles es poden incorporar a les licitacions de manera realista. Els concursos públics han d'incorporar la normativa més avançada que les empreses més pioneres puguin aplicar. Si aquest procés es duu a terme amb cada nova licitació, els requisits sostenibles seran cada vegada més elaborats i, d'aquesta manera, exerciran certa influència en el desenvolupament del producte i en les relacions laborals. El portal d'Internet *www.procureITfair.org* conté informació general relacionada amb els últims avenços en aquest sentit.

5.5 • DIÀLEG AMB ELS PROVEÏDORS

És important informar els licitadors més rellevants sobre els concursos que tindran lloc en el futur i sobre els requisits socials i ecològics que s'incorporaran. Això pot donar lloc a suggeriments pel desenvolupament de criteris, i pot ajudar a avaluar la disponibilitat de certs productes al mercat. Per qüestions legals i per evitar les sospites de discriminació, és recomanable dirigir-se a organitzacions o federacions importants, i no a companyies privades.

Un diàleg amb els proveïdors també pot ajudar a establir els objectius polítics dels compradors com a normativa per als licitadors. A llarg terme, això pot

ser decisiu a l'hora de determinar el desenvolupament del producte i la relació de les empreses amb els seus proveïdors. Una manera d'institucionalitzar aquest diàleg és mitjançant enquestes regulars als proveïdors (veure annex 2).

5.6 • MINIMITZAR LES INCERTESES JURÍDIQUES

Tot i que els passatges més rellevants de la legislació Europea admeten específicament la incorporació de criteris socials i ecològics a la compra pública, hi ha un debat sobre fins a quin punt s'estén la competència de l'òrgan de contractació. Per aquest motiu, **un concurs públic hauria de comptar amb suficient suport polític**. L'òrgan de contractació hauria d'examinar la situació legal, a més de donar exemples de compra pública sostenible. Si es tenen en compte els principis de compra pública relacionats amb l'ús òptim dels recursos i la no discriminació, una preparació hàbil dels concursos permet la inclusió del criteri desitjat i permet minimitzar les incerteses legals.

6 • SUGGERIMENTS PER A LA PREPARACIÓ D'UN CONCURS PÚBLIC

Tot i que les directives europees estipulen l'estandardització dels diversos sistemes legislatius dels països de la Unió, les pràctiques de compra pública sostenible que s'estan duent a terme a Europa mostren diferències entre si a causa de les diverses interpretacions legals i les diverses experiències pràctiques. Fins i tot a l'interior d'alguns països europeus, moltes vegades s'han realitzat procediments diferents.

A continuació es donaran consells generals que es poden tenir en compte en la preparació d'un concurs públic. S'exposaran diverses opcions en funció de l'estructura clàssica d'una licitació que corresponen als següents apartats d'aquesta guia:

- 6.2. Objecte del contracte
- 6.3. Requisits tècnics
- 6.4. Selecció dels licitadors
- 6.5. Avaluació de les ofertes
- 6.6. Clàusules d'execució del contracte

Durant la preparació del concurs públic s'ha de decidir quina metodologia s'implementarà.

El sistema de semàfors que utilitzem en aquesta guia pot ser orientatiu: el vermell significa que la incorporació de criteris socials o ecològics en un concurs públic no és encara recomanable o factible.

Groc significa que l'adopció del criteri és generalment possible però no està extès de controvèrsia. Verd representa la solució més viable i els autors d'aquesta guia la recomanen.

6.1 • CONSELLS GENERALS

Es recomana considerar els següents aspectes a l'hora de realitzar un concurs públic independentment del procediment específic que s'hagi adoptat.

● UTILITZAR L'EXPRESSIÓ "CONDICIONS LABORALS DIGNES"

A la licitació, l'expressió s'ha de definir en referència als convenis de l'OIT. D'aquesta manera, els requisits es poden vincular a lleis internacionals rellevants. Els convenis de l'OIT es poden adjuntar directament a una licitació o bé indicar la pàgina web de l'OIT (www.ilo.org). L'expressió "condicions laborals dignes" s'ha d'associar específicament als convenis de l'OIT a més de les disposicions que regulen l'horari laboral, la seguretat en el treball, els salaris, la salut i la protecció de la seguretat en el lloc de treball. De totes maneres, com a primer pas es pot fer referència als Convenis fonamentals de l'OIT.

ESTALVIAR ENERGIA ÉS ESTALVIAR DINERS

Mitjançant la introducció de televisors de pantalla plana i amb funció d'estalvi energètic, s'estalvien entre 30 i 40 quilovats d'energia a l'any. En conseqüència, els costos energètics de la ciutat de Münster s'han reduït en 14.000 Euros.

▷ INCLoure REFERÈNCIA EXPLÍCITA A TOTA LA CADENA DE SUBMINISTRAMENT

A l'objectiu de posar en pràctica criteris socials a tota la cadena de producció, les condicions han d'incloure explícitament no només el licitador, sinó també els productes utilitzats a tota la cadena. La normativa espanyola, com veurem, ja contempla la possibilitat d'exigir el respecte als drets laborals bàsics a tota la cadena de producció.

▷ REFERIR-SE A L'OBJECTE DEL CONTRACTE

Per motius legals és important que els requisits ecològics i socials estiguin adaptats específicament a la compra que es realitzarà, és a dir, als ordinadors que s'han demanat. No es permet formular requisits generals per les empreses que no estiguin directament relacionats amb l'objecte de contracte.

▷ DONAR TEMPS SUFICIENT AL LLIURAMENT DEL MATERIAL

A causa de l'estructura de producció flexible i al ritme de producció inestable, els períodes d'alta productivitat de fabricació d'ordinadors tenen com a conseqüència horaris laborals extremadament llargs que poden arribar a més de 80 hores setmanals. Per aquest motiu, ens hem d'assegurar que no s'exigeixin temps de lliurament massa curts que posin molta pressió als proveïdors, especialment amb les grans comandes.

6.2 • DEFINICIÓ DE L'OBJECTE DEL CONTRACTE

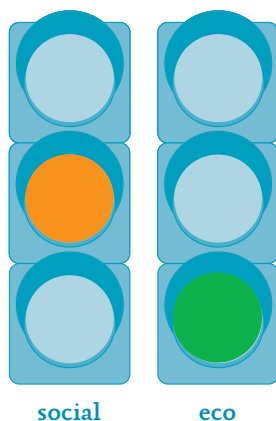
L'objecte del contracte defineix la compra que es realitzarà. En ell poden constar els objectius socials i ecològics de la contractació sempre i quan estiguin clarament relacionats amb el producte en qüestió. En conseqüència, les ofertes presentades pels licitadors han de complir les condicions socials i ecològiques especificades.

Molts dels mecanismes que permeten la introducció de consideracions socials a la contractació administrativa requereixen que les exigències ètiques estiguin vinculades a l'objecte del contracte. Per aquest motiu, per a prevenir eventuais invalidacions de les clàusules socials per part dels tribunals de justícia, és fonamental definir de manera clara i concisa l'objecte del contracte tot incorporant les consideracions socials que es desenvoluparan en altres apartats del plec de clàusules administratives.

EL MINISTERI DE MEDI AMBIENT ALEMANY ORGANITZA UN CONCURS PÚBLIC PER IMPLEMENTAR ELECTRICITAT VERDA

L'any 2003, el Ministeri de medi ambient alemany va dur a terme amb èxit un concurs públic pilot per a l'electricitat verda i va establir nous estàndards per a la inclusió de criteris socials i ecològics en la compra pública. En l'objecte del contracte es va fer servir la formulació "electricitat de fonts d'energia renovables". La viabilitat legal d'aquest concurs públic va ser controvertida, però des que el contracte es va adjudicar amb èxit, ara disposem d'un procés de licitació jurídicament garantit. Va ser la voluntat política per a la protecció del medi ambient que, en última instància, va provocar els fets. A: www.bmu.de/files/pdfs/allgemein/application/pdf/oekostrombroschuere.pdf

social

eco

MODEL DE FORMULACIÓ

Com a resultat del procés de licitació, s'estendrà un contracte que formalitzarà la compra de XXX ordinadors de taula produïts en condicions laborals justes en tota la cadena de subministrament, és a dir, en conformitat amb els convenis de l'OIT 87 i 98; 29 i 105; 138 i 182; 100 i 111; 131; 115; 155 i 170; 1 i 30; així com el 158 (www.ilo.org).

Els XXX ordinadors de taula han de complir els requisits tècnics especificats amb relació a l'eficiència energètica, el reciclatge, la capacitat de modernització i actualització de l'equip i les emissions, així com dels requisits relacionats amb els continguts tòxics i nocius.

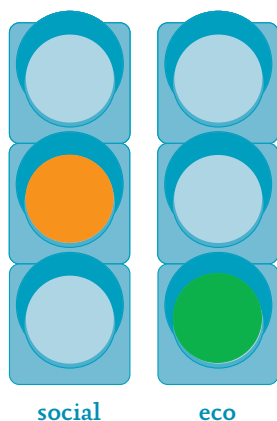
DIFICULTATS DEL PRESENT

Si els requisits s'han inclòs a l'objecte de contracte, la seva implementació és obligatòria per als licitadors. El no-compliment porta al rebuig directe del licitador. Els criteris ecològics s'han incorporat completament i amb èxit en aquesta secció dels concursos públics, però pel que fa als criteris socials hem d'acceptar que, **a dia d'avui, cap licitador no pot verificar de manera efectiva les condicions laborals a tota la cadena de producció**. Per aquest motiu, segons com es demani el compliment d'aquests criteris podria resultar o bé en declaracions falses o bé en que no es presenta cap licitador adient. Tenint això en compte, la formulació estipulada més amunt només representa un opció possible de cara al futur.

SITUACIÓ LEGAL VIGENT

En la selecció i definició de l'objecte del contracte, l'entitat contractant és lliure de disposar-ne com més li convingui. Les úniques limitacions estan marcades pels principis de competència, transparència i igualtat de tracte de la legislació europea.

Exigir la consideració de criteris ecològics en aquesta secció de la licitació no ha de presentar cap complicació. Però algunes interpretacions legals consideren inadmissible la inclusió de demandes socials en aquesta etapa del procés del licitació perquè una verificació conclouent d'aquests criteris encara no és possible. A més a més, la proporcionalitat, és a dir, la importància dels criteris sostenibles en aquesta etapa, és molt controvertida.

social

eco

6.3 • REQUISITS TÈCNICS

En els plec de prescripcions tècniques es detallen les característiques exigides al producte que es vol comprar, és a dir, es concreten i s'especifiquen la qualitat i les peculiaritats de l'objecte de subministrament.

Per aquest motiu, la normativa exigeix que les prescripcions tècniques estiguin referides al producte, sense que sigui possible incloure requisits relatius a les empreses subministradores. Això dificulta, en gran mesura, la possibilitat d'incorporar exigències relacionades amb les condicions de producció dins del plec de prescripcions tècniques. Resulta difícil argumentar que les condicions laborals en que s'ha elaborat un ordinador defineixen tècnicament el producte, ja que moltes vegades no tenen incidència sobre el resultat final (un ordinador produït en condicions dignes pot ser tècnicament igual a un que s'ha produït vulnerant els drets laborals dels treballadors).

Per altra banda, per evitar possibles limitacions a la lliure concurrència, tant la normativa europea com l'espanyola contenen un llistat exhaustiu de les maneres com es poden definir les prescripcions tècniques, entre les quals no es fa cap referència a la garantia dels drets laborals.

MODEL DE FORMULACIÓ

Obertura d'un concurs públic per un total de XXX ordinadors de taula que compleixin els següents requisits mínims:

A) Requisits tècnics

- Tipus de processador:...
- RAM:...
- Unitats de disc dur:...
- Connexió de xarxa:...
- Pantalla, etc.

B) Criteris ecològics

B.1) Criteris ecològics

S'haurà de presentar documentació que especifiqui la capacitat de modernització i d'actualització de l'equip, la possibilitat de reciclatge, l'eficiència energètica, i els continguts i les emissions dels ordinadors de taula.

En detall:

- Actualitzacions possibles/disponibles,
- Reciclatge: ús de materials reciclables, estructura compatible amb el reciclatge,...
- Eficiència energètica: potència d'entrada, eficiència de l'adaptador d'energia, funcions d'estalvi energètic,...
- Emissions, soroll, i radiacions reduïdes.
- Material d'embalatge, etc.

CONeixEMENTS tèCNICS REQUERITS

És necessària l'ajuda d'informàtics especialitzats per a la formulació dels requisits tècnics. Han d'expressar els requisits específics per a l'ús dels ordinadors d'una manera que asseguri que les seves capacitats no estan sobredimensionades, que els dispositius es podrien utilitzar durant un període de temps el més llarg possible, i que l'aparell és el més eficient possible des del punt de vista energètic i de recursos.

REFERÈNCIA ALS CERTIFICATS

En aquesta secció es poden demanar certificats com el TCO'99 o el UE eco label per a verificar el compliment dels criteris ecològics. De totes maneres, en compliment del principi de no-discriminació, s'ha de donar l'oportunitat als licitadors de provar el compliment d'aquests requisits mitjançant documents alternatius d'evidència comparable.

“THIN CLIENT SYSTEM” (SISTEMA DE CLIENT LLEUGER) COM A MÈTODE ALTERNATIU D'ESTALVI DE RECURSOS

De manera alternativa, depenent de l'avaluació de les necessitats, pot sortir a licitació un mètode d'estalvi de recursos “Thin Client System”.

SITUACIÓ LEGAL VIGENT

Des de la perspectiva legal, es discuteix si incloure criteris socials és admissible en aquesta etapa. Això no significa que no sigui possible exigir aquestes garanties en altres moments del procediment de contractació.

6.4 • SELECCIÓ DELS LICITADORS

Per poder celebrar contractes amb el sector públic, les empreses han de poder acreditar el compliment dels requisits de solvència professional i tècnica que siguin exigibles legalment. Es tracta de requisits de compliment obligat que valoren l'aptitud per a contractar de les empreses.

En el cas dels contractes de subministrament d'ordinadors, aquests han d'avaluar la capacitat tècnica i professional de l'empresa per poder subministrar el producte objecte de la contractació.

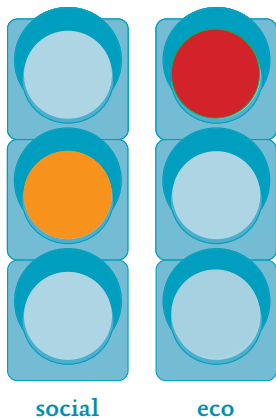
Tant la normativa espanyola com l'europea exigeixen una vinculació estricta dels requisits de capacitat tècnica amb l'objecte del contracte, és a dir, només es podrà exigir la informació que acrediti la capacitat de l'empresa per realitzar l'objecte del contracte, i no un altre tipus d'informació.

Per tant, si els criteris ètics estan inclosos en la definició de l'objecte del contracte, es pot demanar a les empreses licitadores que garanteixin la seva capacitat per subministrar productes fabricats en condicions laborals dignes, demostrant el seu coneixement de l'origen del producte i l'aplicació de sistemes de control i monitorització.

- En primer lloc, la legislació permet sol·licitar a les empreses que acreditin tenir experiència en altres subministraments d'ordinadors en condicions similars. Tot i això, l'exigència d'experiència prèvia com a criteri de selecció pot tenir certs efectes negatius, ja que impediria participar a la licitació a aquelles empreses que volen començar a adoptar criteris de responsabilitat social pel fet de no poder acreditar subministraments anteriors que compleixin amb els criteris ètics.

- En segon lloc, **es pot demanar a les empreses licitadores que detallin els centres de producció on es fabricarà l'article que lliuraran.** Tenint en compte l'alta quota de deslocalització en el sector, aquesta exigència pot facilitar el control de les condicions laborals a tota la cadena de producció.

- Finalment, en la mesura en què els criteris ètics hagin estat incorporats a la definició de l'objecte del contracte, **també és possible demanar a les empreses que acreditin disposar de sistemes de verificació i control de l'acompliment dels convenis bàsics de l'OIT** (i d'altres estàndards que es considerin essencials) en els centres de treball de l'empresa i dels seus proveïdors. És aconsellable admetre diversos mitjans de prova per no vulnerar el principi d'igualtat ni limitar de manera indeguda la lliure concurrència.

social

eco

MODEL DE FORMULACIÓ

El licitador s'obliga a dur a terme tota la producció sota condicions laborals dignes. Així mateix, el licitador s'obliga a assegurar les condicions laborals dignes a tota la cadena de producció, és a dir, en conformat amb els convenis de l'OIT 87 i 98; 29 i 105; 138 i 182; 100 i 111; 131; 115; 155 i 170; 1 i 30; així com el 158 (www.ilo.org).

Es recomana l'ús del formulari adjunt (veure annex 1) per a la verificació.

ELS FORMULARIS SON ÚTILS

S'han de lliurar als licitadors formularis estandarditzats per tal d'assegurar el tracte igualitari i d'evitar que les empreses lliurin declaracions buides de significat. Un altre avantatge d'aquests formularis és que estan sempre disponibles per a qualsevol agent contractant potencial.

Es podria admetre una certificació independent que garantís que en el procés de fabricació de l'article no s'han vulnerat els convenis bàsics de l'OIT (i els estàndards mínims relatius als salaris i a l'horiari laboral). Els documents d'afiliació a una iniciativa multipartita o multi-stakeholder quan aquesta existeixi, es poden considerar una certificació independent. Si l'empresa licitadora no disposa de cap certificació independent, es pot admetre una declaració jurada que la compromet a complir amb els estàndards esmentats.

SITUACIÓ LEGAL VIGENT

En alguns casos, com en el dels concursos públics de l'estat alemany de Baviera, els criteris socials han estat inclosos al nivell de la selecció de licitadors. L'exclusió del licitador d'un procés de licitació en marxa pot estar basada en la confirmació de greus violacions dels drets humans. La proporcionalitat és, en aquest cas, una qüestió d'interpretació legal.

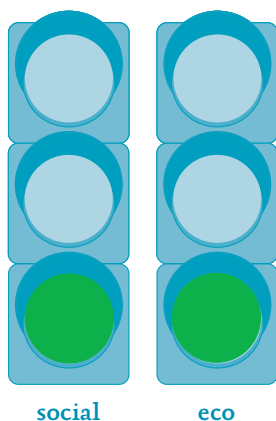
LICITADORS LLURES D'EXPLOTACIÓ INFANTIL A BAVIERA

A Alemanya, el govern estatal bavarès ha declarat inadmissibles des de l'any 2008 tots els licitadors que infringeixin el conveni 182 de l'OIT, és a dir, la prohibició de les pitjors formes de treball infantil. Aquests licitadors són exclosos del procés de licitació i se'ls considera poc fiables. La posició jurídica del govern bavarès és que l'explotació infantil és una violació de la Dignitat Humana, protegida per l'article 1 de la constitució alemanya. Segons regulacions administratives de l'estat bavarès, el licitador ha de provar que els seus sub-contractants i els seus proveïdors no cometten explotació infantil. D'aquesta manera, Baviera dona importància a tota la cadena de producció, i el seu govern estatal està fomentant que altres segueixin el seu exemple.

6.5 • AVALUACIÓ DE LES OFERTES

Un cop realitzada la selecció de les empreses que participen en la licitació, l'òrgan de contractació passa a valorar les proposicions que s'han presentat per a determinar quina és l'oferta econòmicament més avantatjosa i adjudicar-li el contracte.

Els criteris d'adjudicació són criteris que no han de ser necessàriament complerts pels licitadors i, per tant, el seu incompliment no implica l'expulsió del concurs públic. En canvi, el seu compliment es puntua de manera positiva en l'avaluació de propostes. Com més alta sigui l'avaluació de la puntuació d'un licitador amb relació als criteris d'adjudicació, més possibilitats tindrà que se li concedeixi el contracte en qüestió. D'aquesta manera, per tal de servir a la compra pública sostenible, els criteris d'adjudicació poden ser formulats de manera que s'asseguri que es premia amb més punts els procediments més respectuosos ecològicament i social.

Correspon als poders públics indicar en el plec de clàusules administratives els criteris que, a part del preu, serviran per avaluar les ofertes presentades. Aquests criteris hauran d'estar directament vinculats a l'objecte del contracte, no podran atorgar a l'entitat adjudicadora una llibertat d'elecció il·limitada, i hauran d'oferir un avantatge econòmic lligat al producte⁷.

La legislació espanyola sobre contractació preveu la possibilitat d'incorporar consideracions de tipus social com a criteris d'adjudicació, però només esmenta expressament els criteris dirigits a la satisfacció d'exigències socials que responguin a necessitats pròpies de les categories de població especialment desfavorides a què pertanyin els usuaris o beneficiaris de les prestacions a contractar. Tot i que la llista de criteris d'adjudicació inclosos a la normativa no és exhaustiva, de vegades la previsió de clàusules socials com a criteris d'adjudicació ha estat controvertida i, en alguns casos, han estat impugnades davant dels tribunals.

Fins a dia d'avui no hi ha cap pronunciament de jurisprudència sobre la possibilitat de valorar, a la fase d'adjudicació del contracte, l'aportació de garanties sobre el respecte de les condicions laborals en l'elaboració del producte. **No obstant això, si en la definició de l'objecte del contracte s'han incorporat les exigències ètiques, un criteri d'adjudicació d'aquestes característiques no hauria de contradir necessàriament la legislació de contractes.**

D'altra banda, cal destacar que la previsió d'un criteri d'adjudicació relatiu a la garantia en les condicions d'elaboració del producte té uns efectes limitats. Els poders públics podran valorar positivament l'aportació de garanties al respecte, però res impedirà que el contracte sigui adjudicat a una empresa que no ofereixi aquestes garanties en el cas que hagi presentat l'oferta econòmicament més avantatjosa.

NOTA SOBRE ELS CRITERIS D'ADJUDICACIÓ

És important destacar que la qualificació i la distribució de mèrits proposada més avall són només exemples i s'han d'adaptar acuradament a cada concurs públic tenint en compte el pressupost disponible, la situació del mercat, la puntuació establerta per als criteris socials, etc.

Quan la puntuació s'ha definit en els documents de licitació, ja no pot ser alterada.

L'EXPRESSIÓ "OFERTA ECONÒMICAMENT MÉS AVANTATJOSA"

Cal especificar que el contracte es concedirà a l'"oferta econòmicament més avantatjosa". D'aquesta manera s'explicita que l'avaluació no només considerarà l'oferta més barata, sinó també el compliment dels criteris establerts.

DISTINCIÓ ENTRE ELS "CRITERIS D'ADJUDICACIÓ" I ELS "REQUISITS TÈCNICS"

A diferència dels criteris establerts en altres seccions de la licitació, que són obligatoris (requisits tècnics, avaluació de les propostes, condicions d'execució del contracte), els criteris d'adjudicació són criteris opcionals. Per aquest motiu, aquests criteris es marquen clarament a la licitació com "criteris d'adjudicació" o bé s'inclouen en una altra part de la licitació. De tota manera, és possible, per exemple, formular una condició més estricta amb relació al consum energètic d'un ordinador a la secció dedicada als "criteris d'adjudicació" que la que s'ha establert com un paràmetre mínim en l'apartat "requisits tècnics".

SITUACIÓ LEGAL VIGENT

La viabilitat d'aquesta proposta és un tema molt controvertit ja que es pot argumentar que els criteris d'adjudicació no estan directament relacionats amb l'objecte del contracte. Segons algunes interpretacions, aquest és l'enfocament més pràctic a l'hora d'assegurar el compliment de la normativa laboral perquè dona a les empreses incentius per complir-la.

⁷ Veure art. 134 Llei de Contractes del Sector Públic, i la Comunicació interpretativa de la Comissió sobre la legislació comunitària de contractes públics i les possibilitats d'integrar aspectes socials en aquests contractes (COM(2001) 566 final).

MODEL DE FORMULACIÓ

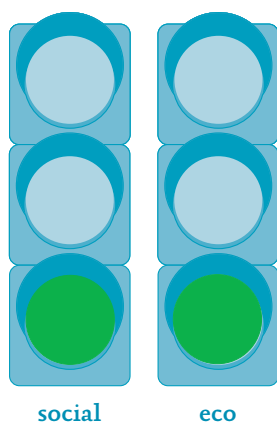
Es concedirà el contracte a l'oferta econòmicament més avantatjosa. En el procés d'avaluació de les propostes, s'assignarà la puntuació de característiques del producte especificades més avall.

Cal aportar documents justificatius de verificació que la comanda lliurada compleix amb els criteris requerits.

Els productes seran avaluats segons els criteris establerts a la següent taula:

Total		100
Preu		60
Criteris tècnics		10
	[criteris tècnics opcionals]	
Criteris ecològics		10
	[Criteris ambientals opcionals com per exemple la capacitat de modernització de l'equip, la substitució de substàncies tòxiques, etc.]	
Criteris socials		20
a) Transparència a la cadena de producció	Incloent tots els passos de la cadena de producció, i incloent totes les matèries primeres, les dependències de producció i el volum de producció	5
	Només els proveïdors directes, incloent les seves dependències de producció i el volum de producció	3
	Només els proveïdors directes, sense més detalls	1
b) Normativa laboral	Existència d'un Acord Marc Internacional que conté, com a mínim, els Convenis Fonamentals de l'OIT	5
	Iniciativa <i>multi-stakeholder</i> que conté, com a mínim, els Convenis fonamentals de l'OIT	3
	Codi de conducta unilateral que conté, com a mínim, els Convenis fonamentals de l'OIT	2
c) Verificació	Inspecció de les condicions laborals a la companyia i a tots els seus proveïdors per verificar sindicats i organitzacions de drets laborals	5
	Inspecció de les condicions laborals a la companyia i a tots els seus proveïdors realitzades per experts externs a l'empresa	2
d) Obligació d'informar	Informació d'empleats d'empreses proveïdores sobre legislació laboral nacional i internacional, Acords Marc Internacionals existents, i codis de conducta fets per sindicats independents o organitzacions de drets laborals	5
	Informació de treballadors d'empreses proveïdores sobre legislació laboral nacional i internacional, Acords Marc Internacionals existents, i codis de conducta de la pròpia empresa	2

6.6 • CLÀUSULES D'EXECUCIÓ DEL CONTRACTE

Les clàusules d'execució del contracte formen part dels termes del contracte i, per aquest motiu, són vinculants per a qualsevol empresa a la que se li concedeixi el contracte. Entraran en vigor en el moment en què s'adjudiqui el contracte. Per tant, no afecten el procés de licitació en si.

La normativa permet que els òrgans de contractació estableixin condicions especials amb relació amb l'execució del contracte dins del plec de clàusules administratives. Aquestes condicions especials d'execució tenen caràcter contractual i, per tant, l'empresa adjudicatària del contracte està obligada a complir-les.

La introducció dels criteris ètics en aquesta fase del procediment de contractació presenta diversos avantatges respecte a les altres possibilitats examinades (com a criteri de selecció d'empreses i com a criteri d'adjudicació). En primer lloc, perquè és **en aquesta fase on, de manera més natural, encaixen les exigències relatives a les condicions laborals de producció del producte.**

En segon lloc, perquè la **possibilitat d'incorporar els criteris ètics com a condicions d'execució està prevista expressament a la llei, de manera que no resulta controvertida**⁸.

I en tercer lloc, perquè **les condicions d'execució són de compliment obligat per a qualsevol empresa adjudicatària**, la qual cosa les converteix en un instrument idoni per garantir el respecte als drets laborals.

⁸ En aquest sentit s'han pronunciat reiteradament els organismes consultius en l'àmbit de la contractació administrativa. Veure Informes de la JCCA de la Generalitat de Catalunya 2/2006 i 4/2001; i Recomanacions 1/2001 i 3/2005 d'aquesta mateixa Junta..

Les condicions d'execució que es fixin no podran implicar restriccions injustificades a la competència, i hauran de ser indicades a l'anunci de licitació i en el plec de clàusules administratives.

La directiva comunitària sobre contractació de l'any 2004 va admetre expressament que les condicions d'execució es refereixin a consideracions de tipus social. Per altra banda, a Espanya la nova Llei de Contractes del Sector Públic, ha ampliat i desenvolupat notablement les previsions europees⁹. D'aquesta manera, l'article 102 permet que les condicions especials d'execució de caràcter social es refereixin, entre d'altres, a eliminar les desigualtats entre l'home i la dona en el mercat laboral i a **garantir el respecte dels drets laborals bàsics a tota la cadena de producció mitjançant l'exigència del compliment dels Convenis fonamentals de l'Organització Internacional del Treball**¹⁰.

Tant la Directiva com altres textos europeus permeten als òrgans de contractació obligar les empreses adjudicatàries a "respectar substancialment les disposicions dels convenis fonamentals de l'OIT si aquests no s'haguessin aplicat en el dret nacional". Aquesta exigència, tal com està prevista a la normativa europea, només es refereix a les empreses adjudicatàries, però no als seus possibles proveïdors. D'altra banda, es refereix únicament als convenis de l'OIT que no hagin estat incorporats al dret intern de cada Estat. Finalment, només permet exigir un compliment substancial de les seves disposicions.

La normativa espanyola permet exigir el respecte dels drets laborals bàsics a tota la cadena de producció, és a dir, no només a l'empresa subministradora, sinó també als seus proveïdors, es trobin on es trobin. En un sector com l'informàtic, sotmès a un altíssim grau de deslocalització, la possibilitat de referir aquesta clàusula a tota la cadena de producció és de gran rellevància.

A més, la normativa espanyola permet exigir el compliment dels convenis fonamentals de l'OIT amb independència de la seva ratificació o no ratificació pels Estats on s'elabora el producte. Finalment, el compliment dels convenis haurà de ser total, i no només substancial.

La inclusió d'aquesta clàusula com a condició d'execució del contracte obliga l'empresa adjudicatària a acreditar d'alguna manera que s'han respectat els drets laborals bàsics a tota la cadena de producció de l'article subministrat. No serà suficient al·legar que el país on s'ha elaborat el producte ha ratificat els convenis fonamentals de l'OIT, ja que **la clàusula n'exigeix el seu compliment real i efectiu**.

Cal veure, aleshores, quins mètodes de prova poden presentar les empreses a les administracions per acreditar el compliment d'aquesta condició especial d'execució.

9 Art. 26 i Considerand 33 de la Directiva 2004/18/CE, de 31 de març de 2004. Veure també la Comunicació interpretativa de la Comissió sobre la legislació comunitària de contractes públics i les possibilitats d'integrar aspectes socials en aquests contractes (COM(2001) 566 final. S'ha de destacar que la Llei espanyola ha superat àmpliament les previsions de la normativa europea en aquest punt. Cal recordar que tan la Directiva, com la Comunicació interpretativa de la Comissió posen com a exemple de condició especial d'execució l'obligació de "respectar substancialment les disposicions dels Convenis fonamentals de l'OIT en el supòsit que aquests no s'haguessin aplicat en el Dret nacional". D'una banda, si els Convenis han estat incorporats al dret intern, sembla deixar-se la garantia del seu compliment real en mans de la inspecció laboral de cada país, tot i que en alguns casos és incapaç de realitzar un control efectiu. I si no han estat incorporats al dret intern, la normativa europea tan sols preveu la possibilitat d'obligar a respectar substancialment les seves disposicions. Per contra, la clàusula prevista a la legislació espanyola permet exigir garanties del compliment dels Convenis de l'OIT al llarg de tota la cadena de producció.

10 Cal destacar una diferència important entre el text de la Directiva i la Llei espanyola. La Directiva enumera, a títol d'exemple, un seguit de condicions especials d'execució que es podrien exigir en la contractació administrativa. Entre aquestes, es refereix a l'obligació de respectar, en allò essencial, les disposicions dels convenis de la OIT, però la limita als supòsits en què aquestes no s'hagin incorporat ja a l'ordenament jurídic nacional. Així, sembla acotar l'àmbit d'aplicació de la clàusula a les prestacions que s'hagin de realitzar en el territori de l'Estat membre contractant. En canvi, la normativa espanyola eleva el nivell de garanties en preveure la possibilitat d'exigir el respecte dels drets laborals bàsics en tota la cadena de producció.

La primera dificultat que ens trobem és que, fins ara, els principals òrgans de normalització reconeguts no han elaborat cap norma o estàndard que permeti certificar l'adequació de les empreses a criteris de responsabilitat social. Així, ni la ISO (International Organization for Standardization), ni el CEN (Comitè Europeu de Normalització) ni AENOR (Associació Espanyola de Normalització i Certificació) disposen de cap norma que permeti certificar el compliment efectiu per part de les empreses dels Convenis de l'OIT.

Actualment, es troba en procés d'elaboració la norma ISO 26000, que pretén ser una guia voluntària per a la implantació de criteris de responsabilitat social, tant en el sector públic com en el privat. En tot cas, aquest estàndard no té el propòsit de ser certificador, regulador ni d'ús contractual, de manera que no serà possible la seva utilització com a mitjà probatori en els procediments de contractació administrativa¹¹.

No obstant això, hi ha altres mitjans de prova adequats que sí que poden ser sol·licitats per les administracions públiques. A continuació n'esmentem alguns:

- En primer lloc, cal destacar el nivell de compromís que demostra l'afiliació d'una empresa a una iniciativa *multi-stakeholder* sobre responsabilitat social. Dissortadament, per ara no existeix aquest tipus d'iniciativa en el sector informàtic.

- En segon lloc, com ja hem comentat, els principals òrgans de normalització no han elaborat normes o estàndards que permetin certificar la responsabilitat social de les empreses. Tot i així, altres òrgans privats, que tenen una solvència i un prestigi reconeguts, sí que han desenvolupat estàndards certificadors en matèria de responsabilitat social. En el marc d'un procediment de contractació administratiu, les empreses licitadores poden, a falta d'altres iniciatives, aportar aquestes certificacions per acreditar el respecte als drets laborals bàsics a tota la cadena de producció.

- Per acabar, a falta d'altres mitjans de prova, de moment també hauria de ser acceptable que l'empresa aportés una descripció dels sistemes de monitorització i control de què disposa per garantir el compliment de la condició especial d'execució.

A part d'això, cal comentar una facultat de què disposen els poders públics amb relació a una categoria especial de contracte de subministrament. Es tracta del **contracte de fabricació**, en el que, segons la legislació, el producte que l'empresari ha de lliurar ha d'estar elaborat d'acord amb unes característiques peculiars fixades prèviament per l'òrgan de contractació. En aquest supòsit, la normativa habilita a l'Administració a inspeccionar i a ser informada del procés de fabricació del producte que hagi de ser subministrat, facultat que pot resultar molt útil a l'hora de fer un seguiment de les condicions laborals en què s'elabora el producte¹².

Finalment, cal referir-se a les conseqüències que pot comportar l'incompliment de les condicions especials d'execució per part de l'empresa adjudicatària. Els poders públics poden establir, en el plec de clàusules administratives, que el seu incompliment comporta una penalització o, fins i tot, la resolució del contracte. També es pot establir en el plec de clàusules que l'incompliment de la condició especial d'execució doni lloc a la prohibició de contractar¹³.

¹¹ Per obtenir més informació sobre el procediment d'elaboració d'aquesta norma, visitar el web www.iso.org/sr

¹² Art. 271 Llei de Contractes del Sector Públic.

¹³ Art. 49.2.e Llei de Contractes del Sector Públic. Cal que l'incompliment hagi estat definit com a infracció greu, i s'aprecii en l'empresari dol, culpa o negligència.

MODEL DE FORMULACIÓ

El licitador s'obliga a dur a terme tota la seva producció sota condicions laborals dignes, és a dir, en conformitat amb els convenis de l'OIT 87 i 98; 29 i 105; 138 i 182; 100 i 111; 131; 115; 155 i 170; 1 i 30; així com el 158. Així mateix, el licitador s'obliga a assegurar les condicions laborals dignes a tota la cadena de subministrament, és a dir, en conformitat amb els convenis de l'OIT 87 i 98; 29 i 105; 138 i 182; 100 i 111; 131; 115; 155 i 170; 1 i 30; així com el 158 (www.ilo.org).

Es recomana l'ús del formulari adjunt (veure annex 1) per a la verificació.

VERIFICACIÓ SEGONS LA DECLARACIÓ D'UN LICITADOR

La conformitat amb les clàusules d'execució del contracte es ratifica mitjançant la signatura d'una declaració del licitador (veure annex 1). Si la part contractant no és capaç d'assegurar les condicions laborals justes en tota la cadena de producció, s'hauria de presentar evidència de la implantació de certes mesures efectives per a la millora de les condicions laborals a tota la cadena. Les característiques d'aquesta mesura poden ser definides pel propi òrgan contractant.

ELS FORMULARIS SÓN ÚTILS

Per raons d'igualtat de tracte, els documents de la licitació han d'incloure un imprès amb les clàusules d'execució del contracte. El licitador l'ha de rubricar en el moment de la signatura oficial del contracte. Les mesures contingudes a la declaració d'obligació, per a la posada en pràctica de la qual el licitador ha de presentar evidència (veure annex 1), han de ser tan precises com sigui possible.

SANCIONS

L'òrgan contractant s'ha de reservar el dret d'imposar una multa del 5% del valor del contracte i de retirar-se del contracte sense notificació prèvia en el cas que el licitador presenti declaracions intencionadament falses.

CRITERIS ECOLÒGICS

Els criteris ecològics que no es poden considerar estrictament " propietats del producte", com les condicions del procés de rebuig o la inclusió d'un contracte de servei per al manteniment dels equips, s'han de formular a les clàusules d'execució del contracte.

SITUACIÓ LEGAL VIGENT

Les Directives de Contractació Pública de la Unió Europea indiquen que la fase més apropiada per incloure els criteris socials és a les clàusules d'execució del contracte. Per aquest motiu, com hem indicat, **aquest és l'enfocament que dóna la certesa legal més alta respecte als criteris socials.**

7 • ANNEXOS

Els documents anomenats més avall es poden descarregar de la pàgina web www.procureITfair.org

ANNEX 1: FORMULARI PER A LA DECLARACIÓ D'UN LICITADOR

Declaració d'un licitador sobre el compliment dels drets laborals fonamentals

Amb relació al proveïment de mercaderies segons el licitador:

Verificació:

S'adjunta un certificat independent que verifica que les mercaderies han estat manufacturades sota condicions laborals dignes a tota la cadena de producció.

Sí No

Si no es pot presentar aquest certificat, s'ha de realitzar la següent declaració:

Jo/Nosaltres garantim que els productes s'han manufacturat i/o processat sota condicions laborals dignes a tota la cadena de producció. S'adjunta a aquesta declaració documentació relativa a les mesures preses per a la implementació de condicions laborals dignes així com de la seva verificació.

Sí No

Si tampoc es pot presentar aquest certificat, es requerirà la següent garantia:

Jo/Nosaltres declarem de manera vinculant que la meva/nostre empresa, els meus/nostres proveïdors, i els seus subcontractistes han introduït mesures efectives per a la implantació de condicions laborals justes tant en el si de les seves empreses com en el de les empreses proveïdores. Això inclou els següents requisits:

1 La presentació d'una taula actualitzada que mostri tota la cadena de subministrament.

Sí No

2 L'existència d'un codi de conducta unilateral, un Contracte Marc Internacional o una iniciativa *multi-stakeholder* que obliga les empreses proveïdores a complir amb la legislació laboral fonamental i que conté, com a mínim, els Convenis Fonamentals de l'OIT.

Sí No

3 Reconeixements regulars de les condicions laborals a les dependències de producció de la companyia i dels seus proveïdors amb relació al seu compliment de les regulacions legals i, si és aplicable, un Acord Marc Internacional o el codi de conducta de l'empresa.

Sí No

4 Procediments predefinitos i transparents per la correcció de les violacions detectades en matèria de legislació laboral.

Sí No

5 Informació dels empleats de la companyia i de les empreses proveïdores sobre la seva respectiva legislació laboral nacional i internacional i, si s'escau, un Acord Marc Internacional i Codis de Conducta.

Sí No

L'òrgan de contractació es reserva el dret de verificar les presents declaracions mitjançant la consulta a experts independents. En el cas de declaracions intencionadament falses per part del licitador, l'òrgan de contractació es reserva el dret d'imposar una multa del 5% del valor del contracte i de retirar el contracte sense notificació prèvia.

Nom, Data

Segell de l'empresa, Signatura

ANNEX 2

EXEMPLE D'ENQUESTA PER A PROVEÏDORS

1 Gestió social i ecològica a la seva empresa	si	no
1.1 Ha introduït mesures de gestió social i ecològica sostenibles? Si us plau, expliqui en un full a part les principals activitat realitzades en aquest àmbit i indiqui una persona de contacte.		
1.2 S'ha marcat objectius en l'àmbit de la sostenibilitat i, en cas afirmatiu, estan disponibles en documents públics?		
1.3 Aquest objectius... són també aplicables a les empreses proveïdores i, a la vegada, a les seves empreses proveïdores?		
1.4 Quines estratègies estan duent a terme per assegurar-se que els objectius en l'àmbit de la sostenibilitat es compleixen a tota la cadena de producció? Si us plau, respongui en un full a part.		
1.5 Els objectius... inclouen l'obligació a la seva empresa o a les seves empreses proveïdores de complir amb la següent legislació laboral?	si	no
• Llibertat sindical i d'associació col·lectiva (Convenis 87 i 98);		
• Abolició del treball forçós (Convenis 29 i 105);		
• Abolició del treball infantil (Convenis 138 i 182);		
• Igualtat de tracte i d'oportunitats (Convenis 100 i 111);		
• Salari mínim (Conveni 131);		
• Seguretat i salut ocupacional (Convenis 115, 155 i 170);		
• Nombre màxim d'hores treballades (48+12 hores setmanals) (Convenis 1 i 30);		
• Seguretat en el lloc de treball (Conveni 158);		
• Dret a rebre un contracte laboral per escrit.		
1.6 Hi ha hagut èxits o millores en els requisits anomenats a l'apartat 1.3? Si us plau, respongui en un full a part.		
1.7 Reben els seus empleats algun tipus d'informació o formació en temes relacionats amb la sostenibilitat social i ecològica?		
1.7.1 En cas afirmatiu, ¿la formació la duen a terme experts externs?		
1.7.2 En cas afirmatiu, ¿la formació es duu a terme en col·laboració amb organitzacions independents com, per exemple, sindicats? Si us plau, respongui en un full a part.		

1.8 Es realitzen inspeccions per verificar el compliment de la legislació laboral i de les normatives ambientals en les plantes de producció de la seva pròpia empresa i de les empreses proveïdores?		
1.8.1 En cas afirmatiu, ¿les inspeccions les realitzen experts externs?		
1.8.2 En cas afirmatiu, ¿les inspeccions es duen a terme en col·laboració amb organitzacions independents, per exemple, sindicats?		

2 Producte: Ordinadors de taula	si	no
2.1 Les seves polítiques de sostenibilitat... ¿tenen en compte el procés d'extracció de metalls?		
2.1.1 Tenen un origen conegut els metalls que s'utilitzen en la producció d'ordinadors de taula?		
2.1.2 En cas negatiu, ¿ha fet la seva empresa algun esforç per traçar l'origen dels metalls a tota la cadena de producció?		
2.2 Compleixen els seus productes els requisits de la Directiva per a la Restricció de Substàncies Perilloses (RoHS)?		
2.3 Els seus ordinadors de taula... estan certificats per algun segell ambiental oficial? Si us plau, respongui en una fulla a part.		
2.4 Contenen els documents del producte algun detall sobre la despesa energètica a ple rendiment així com de la modalitat stand by?		
2.5 Els seus ordinadors de taula... es poden modernitzar mitjançant el canvi de la Unitat Central de Processament (CPU) o del dispositiu de memòria RAM?		
2.6 Consta la seva empresa d'un programa de residus per a WEEE?		
2.7 Els materials utilitzats pels seus ordinadors de taula... son fàcilment reciclables?		

3 Embalatge	si	no
3.1 S'han pres mesures per reduir el material d'embalatge?		
3.2 El material d'embalatge... ¿està produït amb primeres matèries renovables?		

ANNEX 3

PROPOSTA DE DECLARACIÓ “PROCURE IT FAIR” PER A LA COMPRA SOSTENIBLE D’ORDINADORS.

Durant els últims anys s’han dut a terme moltes iniciatives en l’àmbit de la compra pública verda. Les institucions públiques podrien i haurien d’utilitzar documents com “Green Public Procurement Training Toolkit” (Caixa d’eines per a la Compra Pública Verda) de la Comissió Europea, el “UNEP Sustainable Procurement Guideline for Office IT Equipment” (Guia UNEP de compra pública sostenible per a l’equipament informàtic per oficines), i la “Guia Greenpeace per a una electrònica verda” per incloure criteris ambientals en els concursos públics.

Tot i així, existeixen encara pocs documents per a guiar la inclusió de consideracions socials als concursos públics per a la compra de material informàtic. La declaració que es presenta a continuació mostra el compromís d’una administració pública per incorporar criteris socials a les seves compres.

[Nom de la institució pública o autoritat] es compromet a:

1. Considerar les condicions laborals en tota la cadena de producció del hardware d’equipament informàtic

Les institucions públiques poden contribuir a la millora de les condicions laborals en la cadena de producció del material informàtic utilitzant el seu poder de compra per exigir productes realitzats en condicions justes. Per això, les condicions laborals s’han de tenir en consideració a l’hora d’adquirir material informàtic. Com a mínim, les condicions laborals a la cadena de producció s’han d’ajustar a les següents normes establertes per l’Organització Internacional del Treball: el dret a la llibertat sindical i d’associació col·lectiva, l’abolició del treball forçat, l’abolició del treball infantil, la prohibició de la discriminació, la seguretat en el lloc de treball, el dret a la seguretat i a la salut ocupacional, el compliment del nombre màxim d’hores treballades, i el dret a un salari mínim.

2. Demanar a tots els proveïdors transparència absoluta a les seves cadenes de producció

Una condició prèvia vital per poder dur a terme una sostenibilitat real és que les empreses i les agències de compra tinguin coneixement de tota la cadena de producció d’un producte. Les institucions públiques poden demanar als licitadors que proporcionin tota la informació possible sobre els seus proveïdors, i sobre els proveïdors dels proveïdors. Si una empresa licitadora no té disponible aquesta informació, es prendran totes les mesures possibles per obtenir transparència sobre els passos de la cadena dels quals no es té coneixement.

3. Evitar la compra de material informàtic d’empreses que violen els drets humans o les normatives laborals

S’han de prendre les màximes precaucions per evitar la compra de productes que han estat adquirits sota la violació dels drets humans o de les normatives laborals. Si es disposa d’informació que demostrï que el producte ofert s’ha produït sota la violació d’aquests drets, s’haurà d’excloure l’empresa del concurs públic.

Això també s'ha d'aplicar quan es demostrï que aquestes violacions tenen lloc en qual-sevol punt de la cadena de producció. Aquesta informació pot provenir de causes i resolucions judicials i d'informes d'organitzacions internacionals o d'ONGs, entre d'altres fonts.

4. Assegurar el reciclatge sostenible del material informàtic al final de la seva vida útil

Molt equipament informàtic acaba com e-residu exportat a països del Sud. Allà, les condicions laborals en el desmantellament del material informàtic són sovint molt dures i molt poc saludables. En el moment de comprar nous ordinadors, les institucions públiques podran tenir en compte triar productes amb una proporció baixa de components tòxics. Cal escollir material que tingui assegurada una llarga vida útil i que consideri el reciclatge del material (vegeu la introducció sobre els criteris ecològics).

Quan les institucions públiques rebutgin el seu material informàtic antic, haurien de donar els ordinadors que encara funcionen a associacions de reciclatge perquè puguin ser reutilitzats. Quan rebutgin els ordinadors que ja no funcionen, s'han d'assegurar que no s'exporten il·legalment a països del Sud. Per aconseguir-ho, si és possible els ordinadors s'han de retornar directament al seu fabricant. Com a alternativa, es poden lliurar a un punt de reciclatge públic. No es recomana deixar-los en mans d'empreses privades de recollida de residus ja que aquest mètode pot implicar un alt risc d'exportació il·legal a països del Sud.

5. Informar-se de les fonts dels materials utilitzats en la producció del material informàtic i de la postura del licitador davant de l'abastament sostenible

Cada vegada hi ha més sensibilitat sobre el paper que les empreses d'electrònica poden jugar en abordar l'extracció dels metalls. L'abastament sostenible de metalls implica limitar els efectes negatius sobre el medi ambient, les comunitats i les persones treballadores de les zones d'on provenen els metalls. Les institucions públiques poden estimular les empreses d'electrònica perquè prenguin mesures proactives per incrementar l'ús sostenible de metalls. Poden preguntar als proveïdors sobre els passos concrets que han pres basant-se en les recomanacions de la campanya *makeITfair* (www.makeITfair.com).

6. Prendre les precaucions necessàries perquè la compra de material informàtic no condueixi a pressions extremes en els salaris, l'horari laboral, o els períodes de lliurament

Un dels principals factors que contribueixen a moltes de les violacions dels drets humans i laborals a la cadena de producció del material informàtic és la pressió que exerceixen les grans marques d'ordinadors sobre les seves empreses proveïdores exigint preus molt baixos i períodes de lliurament massa ajustats. A causa de la gran pressió generada, les empreses proveïdores opten per millorar els resultats de la producció a base de retallar costos laborals i exigir períodes de treball més llargs, tot això a costa del treballador. Les institucions públiques haurien de tenir en consideració que exigir un lliurament a un termini massa curt o a un preu massa baix pot tenir efectes negatius en les treballadores els treballadors que produeixen el material informàtic.

8 • PER A SABER-NE MÉS

CONDICIONS LABORALS I ASPECTES AMBIENTALS DE LA INDÚSTRIA D'EQUIPAMENTS INFORMÀTICS

- *The dark side of cyberspace. Inside the sweatshops of China's computer hardware production (El costat obscur del Ciberespai. A les maquiles de la producció de hardware per a ordinadors a la Xina)*

Informe sobre la violació dels drets laborals a les empreses xineses proveïdores de Dell, Lenovo i Fujitsu Siemens Computers. WEED 2008.

Disponible a: <http://procureitfair.org>

- *Digital handcraft. China's global factory for computers (Mà d'obra digital)*

Documental, 28 minuts, llengües: alemany, anglès, francès, castellà i txec. WEED 2008.

Disponible a: www.comprapublicaresponsable.org i en DVD, a les oficines de Setem Catalunya

COMPRA PÚBLICA D'EQUIPAMENT INFORMÀTIC

- *Sustainable procurement in a European context: practices of IT procurement in five EU countries (Compra pública en el context Europeu: pràctiques de compra d'equipament informàtic a cinc països de la Unió Europea)*

Comparació de la situació legal en cinc països europeus amb relació a la compra pública, especialment d'equipament informàtic. ProcureITfair, 2008.

Disponible a: www.procureITfair.org

- *Sustainable procurement guideline for office IT equipment – Background report and product sheet (Guia per la compra pública sostenible d'ordinadors – Informe de context i fulla de producte)*

Guia detallada per a l'elaboració de concursos públics d'equipament informàtic que va ser elaborada per a la compra pública a les dependències de l'ONU. Aprofundeix molt en els criteris ecològics, però les condicions laborals en la cadena de producció també s'introdueixen com a tema per a la compra pública. ICLEI i UNEP, 2008.

Disponible a: www.procureITfair.org

- *The Procura+ manual. A guide to cost effective sustainable public procurement. (Manual Procura+. Guia per a la compra pública sostenible i rentable)*

Criteris de producció de diversos productes, incloent material d'oficina elèctric i electrònic (equipament informàtic). Es centra en criteris ecològics. ICLEI, 2007.

Disponible a: www.procureITfair.org

COMPRA SOSTENIBLE D'ALTRES PRODUCTES

- *RESPIRO guide on socially responsible procurement of textiles and clothing (Guia RESPIRO per a la compra pública socialment responsable de productes tèxtils i roba)*

Guia detallada per a la compra pública de materials tèxtils en acord a condicions laborals a tota la cadena de producció. Inclou analogies amb la compra pública de material informàtic. Eurocities i ICLEI, 2007.

A: www.iclei-europe.org/procurement

- *The CARPE guide to responsible procurement (Guia CARPE per a la compra pública responsable)*

Presentació intersectorial de tècniques de compra sostenible amb èmfasi als criteris ètics. Eurocities, 2004.

9 • ENLLAÇOS

▶ www.procureITfair.org

Campanya procureITfair per a la compra sostenible d'ordinadors

ORGANIZACIONS PARTICIPANTS

▶ www.weed-online.org

WEED – World Economy, Ecology, and Development, Alemanya.

▶ www.suedwind-agentur.at

Südwind Agentur, Àustria.

▶ www.somo.nl

SOMO – Centre for Research on Multinational Corporations, Països Baixos.

▶ www.setem.org

SETEM, Espanya.

▶ www.ekumakad.cz

Ekumenical Akademy Prague, República Txeca.

▶ www.ktk-ces.hu

Centre for Environmental Studies, Hongria.

▶ www.karat.org

KARAT Coalition, Polònia.

▶ www.sacom.hk

Students and Scholars against Corporate Misbehaviour, Xina.

▶ www.iclei.org

ICLEI – Local Government for Sustainability: Xarxa internacional de més de 1.000 organitzacions governamentals nacionals, regionals i locals que s'han compromès amb el desenvolupament sostenible.

▶ www.procuraplus.org

Campanya Procura+ per a la compra sostenible.

▶ www.comprapublicaresponsable.org

Campanya de compra pública responsable de SETEM.

▶ www.ropalimpia.org

Web de la Clean Clothes Campaign a Espanya.

10 • GLOSSARI

Acord Marc Internacional

Contractes que regulen la qualitat laboral i que han estat signats per sindicats globals (GUF-Global Union Federation) i corporacions transnacionals. Fins al moment, són efectius principalment per a empreses europees en les indústries en les quals els sindicats han estat importants tradicionalment. Els Acords Marc Internacionals es poden aplicar a les companyies proveïdores als països del Sud. Estan basats en els convenis fonamentals de l'OIT, però contenen algunes obligacions que van més enllà. La comissió responsable de controlar el seu compliment està composta tant per representants de les treballadores i els treballadors com per representants dels empresaris.

Cadena de valor

Camí que realitza un producte des del seu estat inicial fins al consumidor final, incloent totes les etapes del procés i el seu augment de valor.

Certificat

Segell en un producte que, teòricament, garanteix al consumidor el compliment de certa normativa social i/o ambiental.

Certificat CTO

Certificat concedit per la Federació de sindicats de funcionaris i treballadors civils suecs, la Tjänstemännens Centralorganisation (TOC) per a productes emprats a les oficines. El TCO'99 certifica ordinadors portàtils i de taula, pantalles, teclats i impressores. El segell inclou requisits ergonòmics, així com documents detallats sobre les seves emissions, l'ús de dissolvents clor-nitrats, CFC i materials clor-nitrats de protecció contra el foc.

Clàusules d'execució del contracte

Les clàusules d'execució del contracte assenyalen requisits que han de ser acomplerts per l'agent contractant durant tota la vigència del contracte. Per aquest motiu, se signen després del concurs públic, és a dir, se li exigeixen al licitador guanyador com a part del contracte. Tots els licitadors les han de conèixer des del principi del concurs.

Codi de conducta unilateral

En un codi de conducta, una empresa es compromet a complir amb alguna normativa social i / o ambiental. A part dels codis de conducta propis, també hi ha els codis aplicables a diverses empreses d'una mateixa indústria. Normalment es basen en els convenis fonamentals de l'OIT, encara que de vegades són menys restrictius. Actualment, moltes empreses i molts dels seus proveïdors tenen codis de conducta.

Comerç Just

Segons la Coordinadora Estatal de Comerç Just, és un sistema comercial basat en el diàleg, la transparència i el respecte, que busca una major equitat en el comerç internacional prestant especial atenció a criteris socials i ambientals. Contribueix al desenvolupament sostenible perquè ofereix unes condicions comercials favorables i assegura els drets de productors-es i treballadors-es, especialment en comunitats empobrides del Sud. Per això es considera una eina molt potent de cooperació per al desenvolupament.

Convenis fonamentals de l'OIT

Normativa mínima per a la millora de les condicions de treball de la població de tot el món establerta per l'Organització Internacional del Treball - una organització especial de les Nacions Unides. Aquesta normativa és vàlida sense ratificació i el seu compliment és obligatori per a tots els estats membres de l'OIT (www.ilo.org).

Criteris d'adjudicació

Són criteris que els licitadors no tenen l'obligació de complir i, per tant, no comporten l'expulsió del concurs públic en cas de no complir-se. Concretament, el seu compliment es valora positivament en l'avaluació de l'oferta. Com més alta sigui l'avaluació de l'oferta amb relació als criteris d'adjudicació, més possibilitats tindrà el licitador en qüestió que se li concedeixi el contracte.

Directiva RoHS

La Directiva de la Comunitat Europea per a la restricció de les substàncies contaminants, de l'any 2003, aborda el problema de les substàncies tòxiques i de la creixent quantitat d'e-residus. Es centra en la prevenció definint valors de limitació màxims per a les substàncies perjudicials dels aparells elèctrics i electrònics.

Iniciativa *multi-stakeholder*

Els codis de conducta i les iniciatives multi-stakeholder impliquen els anomenats stakeholders (protagonistes, parts interessades) com organitzacions no governamentals, governs i sindicats a més de representants de les pròpies companyies o dels clients. Les iniciatives multi-stakeholder normalment estableixen normatives que van més enllà de les iniciatives unilaterals i engloben una inspecció independent dels drets laborals.

Objecte del contracte

L'objecte del contracte defineix la compra que es realitzarà. Hi poden constar els objectius socials i ecològics de la contractació sempre que siguin importants i estiguin clarament relacionats amb la compra. En conseqüència, les ofertes presentades pels licitadors han de complir els criteris ecològics i socials especificats.

Requisits tècnics

Els requisits tècnics defineixen de manera detallada les qualitats i les característiques especials d'un producte.

Selecció dels licitadors

La selecció dels licitadors serveix per determinar si un licitador té les qualificacions tècniques i professionals per servir les comandes. Les qualificacions tècniques, la capacitat de servei i la fiabilitat del licitador són criteris decisius en aquesta etapa. És molt important avaluar les qualificacions del licitador abans que la seva oferta presentada al concurs sigui avaluada.

Special Economic Zone

La traducció de l'anglès és "Zones econòmiques especials". Regió geogràfica delimitada en què regeixen lleis econòmiques, laborals i d'impostos diferents a la resta de país. L'objectiu és atraure la inversió internacional, i la producció s'orienta a l'exportació.

Subcontractista

Empresa que és subcontractada per una altra per a determinats serveis.

WEEE – Waste Electrical and Electronic Equipment

WEEE són les sigles angleses per referir-se als residus d'aparells elèctrics i electrònics. Defineix tots els aparells elèctrics o electrònics obsolets, trencats o rebutjats. La Unió Europea va implementar la Directiva WEEE el febrer de 2003 (Directive 2002/96/EC) per tal de fer que els fabricants fossin responsables econòmicament o física dels equips al final de la seva vida útil sota una política coneguda com la EPR o "Extended producer Responsibility" (responsabilitat ampliada del productor). Les empreses han d'establir infraestructures per a recollir els residus d'aparells elèctrics i electrònics i rebutjar-los d'una manera ecològicament responsable. La Directiva WEEE s'ha aplicat a la legislació nacional de tots els estats membres de la Unió Europea.

PUBLICACIONS RECENTS

ESTUDI

The Dark Side of Cyberspace.

Inside the sweatshops of China's computer hardware Production.

Autors: Jenny Chan, Charles Ho (SACOM), en col·laboració amb WEED. Desembre de 2008.

Informe sobre les condicions laborals en dues empreses proveïdores de Fujitsu-Siemens-Computers, Dell i Lenovo.

Contingut:

- Violació dels drets laborals a les fàbriques.
- Extractes d'entrevistes a treballadores i treballadors xinesos.
- Reivindicacions fetes per "Procure IT fair" i dirigides a empreses importants del sector i a les institucions públiques.

DOCUMENTAL

Mà d'obra digital

DVD, 28 minuts, 10 euros més despeses d'enviament
Llengües: alemany, anglès, francès, espanyol i txec.

Contingut:

¿Viatge a l'era digital, als móns virtuals i a la producció immaterial? Ni parlar-ne! Aquest film obre una finestra als inconvenients d'una producció globalitzada d'ordinadors que contrasta amb la imatge "neta" que transmet la indústria. Milions de treballadores i treballadors immigrants treballen molt durament per a les grans corporacions fabricants d'ordinadors a les fàbriques de les anomenades "Special Economic Zones" (Zones Econòmiques Especials). És freqüent que treballin de 12 a 14 hores al dia, entre 6 i 7 dies a la setmana, i sense cobrar el salari mínim. Aquest documental ofereix molta informació de fons i mostra noves perspectives. A més, el documental permet que els activistes dels drets laborals i els obrers parlin clar.

Aquest projecte ha estat finançat per la Unió Europea

Col·laboren:

Edita:

